

LITERATURA MEDIEVAL PER A ADOLESCENTS?

TEXT 1.

VIDA DEL TROBADOR GUILLEM DE CABESTANY

Guillem de Cabestany va ser un cavaller de la contrada del Rosselló, que confina amb Catalunya i amb el Narbonès. Va ser de molt bon tracte, molt preuat per les armes, la cortesia i el servei. A la seva contrada hi havia una dama que es deia madona Saurimonda, muller de Ramon de Castell Rosselló, que era molt noble, ric, dolent, brau, fer i orgullós. En Guillem de Cabestany amava la dama per amor i d'ella cantava i per a ella feia les seves cançons. I la dama, que era jove, alegre, gentil i bella, el volia més que res del món. I això va ser dit a En Ramon de Castell Rosselló : i ell, com a home irat i gelós, inquirí tot el fet i sabé que era cert, i va fer guardar la seva muller. S'esdevingué un dia que Ramon de Castell Rosselló es va trobar amb Guillem de Cabestany, que anava sense gran companyia, i el matà, i li va fer tallar i el cap: i el cor el féu portar a casa seva, i el cap també; i va fer rostir el cor i cuinar a la pebrada i el féu donar a menjar a la seva muller. Quan la dama l'hagué menjat, Ramon de Castell Rosselló li digué : « Sabeu què heu menjat ? » Ella va respondre : « No ; però m'ha semblat una vianda molt bona i molt saborosa ». Llavors ell li confessà que era el cor de Guillem de Cabestany allò que havia menjat i perquè s'ho cregués, féu portar el cap davant d'ella. Quan la dama va veure i sentir això, perdé la vista i l'oïda. Quan revingué va dir « Senyor, m'heu donat un menjar tan bo que mai més no en prendré cap altre ». Quan ell ho sentí corregué amb la seva espasa i volgué ferir-la al cap: però ella corregué a un balcó i es deixà caure i així morí.

(BOFILL, Eli-DIUMENJÓ, Mariona: *Els trobadors*. Lectures Moby Dick. 1986: Barcelona)

TEXT 2. EL CANT DE LA SIBIL ·LA

El jorn del judici
parrà el qui haurà fet servici.
Jesucrist, Rei universal,
homo i ver Déu eternal,
del cel vindrà per a jutjar
i a cada un lo just darà.
Ans que el judici no serà,
un gran senyal se mostrarà:
La terra gitarà suor
i tremirà de gran paor.
Terratrèmol tan gran serà
que les torres derrocarà;
les pedres per mig se rompran
i les muntanyes se fondran.
Los puigs i plans seran igual.
Allà seran los bons i mals,
reis, ducs, comtes i barons,
que de sos fets retran raons.
Gran foc del cel davallará,
mar, fonts i rius, tot cremará.
Los peixos donaran gran crit,
perdent son natural delit.

El sol perdrà la claredat,
mostrant-se fosc i alterat;
la lluna no darà claror
i tot lo món serà tristor.
Après vindrà, terriblement,
lo Fill de Déu Omnipotent:
de morts i vius judicará;
qui bé haurà fet, allí es veurà.
Als bons dirà: -Fills meus, veniu,
benaventurats, posseïu
el regne que us està aparellat
des que el món va ésser creat.
Als mals dirà molt agrament:
-Anau, maleïts, an el torment;
anau, anau al foc etern
amb vostro príncep de lo infern.
Humil verge qui haveu parit
Jesús infant en esta nit,
vullau a vòtron Fill pregar
que de l'infern vulga'ns lliurar.
El jorn del judici
parrà el qui haurà fet servici.

GUILLEM DE BERGUEDA: *Joglar, no t
desconortz*. Versió de Francesc Ribera "Titot"

I
Joglar, no t desconortz
e vai t'en d'espero
-no i gartz agurs ni sortz-
vas lo rei d'Arago,
qe m traga de preiso;
que ja, pois serai mortz,
no m tenra dan ni pro.

II
No i gart colpas ni tortz
en aquesta sazo;
e qan serai estortz,
si m vol metr'ochaiso,
non a vassal tant bo
de Tortosa als ports
no il torn son oc en no.

III
E no n get Mon Marques,
ni N Guilhem de Clarmon,
ni l Vescomt mal apres,
ni l qart, si ven d'amon,
q'a totz dic ad un fron:
"Reis, anc no fi qe us pes,
mas lo maritz aon".

IV
D'aquestz n'i a tals tres
c'ab lor moillers ai jon,
et abeurat cen vetz
mon caval a lor fon,
e passatz a lor pon
amdos mos palafres,
q'am mais que Agremon.

V
A N'Arnau, mon cosi,
et a N'Hugo d'Aveu,
joglars, comta e di,
et a N Bascol Romeu,
que pregon lo lur Dieu
lo bon rei palaizi
qe m trag'o qe m maleu.

I
Joglar, defuig dissorts
i vés-te'n d'esperó
-deixant atzars i sorts-
a dir al rei d'Aragó,
que em tregui de presó;
que, quan seré entre els morts,
ja no em caldrà el perdó

II No guardi el rei records
de l'acusació;
que em deixi anar i llavors,
si algú em diu malfactor;
a tot acusador
des de Tortosa als nords
del "sí" li'n faig un "no".

III I no excloc Mon Marquès,

Guillem de Claramont,
Mon Sogre, que fa tres;
ni el pòtol Folc Ramon,
a tots plegats responc:
"A vós, Rei, no he fet res,
però ells, rai, cornuts ho són".

IV Dels quatre, amb tres mullers
he fet llit sense son,
deixant-me que abeurés
el cavall dins la font
i que per sota el pont
dos palafrens passés
que estimo més que el món.

V Joglar, vés-te'n a dir
corrents a n'Hug d'Aveu
i Arnau -el meu cosí-
també en Bascol Romeu,
que al rei preguin per Déu
tregui de la cangrí
aquest vassall tan seu.